

hanem elhagytak is. Azonban nehogy azt higgyék önök, hogy a függetlenség olyan dolog, amelyet elég megszerezni. Olyan az, mint a vagyon, azt is könnyebb megszerezni, mint megtartani. A 48-as program társadalmi és politikai kérdéseket foglal magában. A 48 nem magyar találmány volt, egy nagy európai kurzus-áramlat volt az, épp úgy nyugat felől és különösen Franciaország felől keletkezett, mint az 1890-es évek nagy francia revolúciója, ahonnan azok a nagy jelszavak, amelyekkel annyszor éltek és visszaéltek az emberek, a szabadság, egyenlőség és testvériség jelszavai, lettek az emberiség nagy áldásává. 48-ban forradalmi láz, az emberi nagy gondolatok láza hatotta át egész Európát és Magyarországot is és ez egyesítette magában nemcsak ezt a három elvet, de a magyarság felszabadítását, új alapokra való helyezését is. Most, amikor az általános egyenlő és titkos választójog alapján állunk és pártunk elérkezett e 48-as idők eszméinek betöltéséhez, ez nem azt jelenti, hogy itt meg kell állni, mert egy elvet az életben nemcsak hirdetni, hanem megvalósítani is kell.

(Konjunktúra-politika.)

Mert mit látunk itt ebben a szerencsétlen országban. Harminc-negyven gonosztevőnek, a kommunizmust előidéző lelketlen politikája ezt a szerencsétlen országot végzetes veszedelembé döntötte és a keresztény tömegek látva, hogy a bolsevizmus vezérei között egy bizonyos felekezet angazsálta magát, ezért az egész zsidóságot felelőssé akarják tenni, mert belőlük kerültek ki a gazemberek legtöbbször. Ez azonban igazságtalan és a magyar nemzeti szempontból helytelen is lenne.

Sohasem voltam a konjunktúra-politikának harcosa. Idestova tizenhatodik évét eszem annak a keserves kenyérnek, amit ellenzéki politikának hívnak. Nem sikerült sem vagyont, sem egyéb javakat szereznem. Nem volt alkalmas ez a politika arra, hogy az egyéni érvényesülést tolja előtérbe, éppen azért elmondhatom, hogy hivatva vagyok arra, hogy másrészt igazságos kritikát mondjak azon politikával szemben, amely máról-holnapra keletkezik bizonyos hangulat kifolydásaként. Minden ember vétkezik és bűnöz. Azt hiszem, hogy nincs az a párt, mely valaha hibát el ne követett volna, de ez nem jelenti azt, hogy azért meri két-három elítéltetett van valamely pártban, azt máról-holnapra Magyarországból való kiközösítéssel sújtjuk. A destruktív azonban tüzzel-vással irtanunk kell.

Felhívom a hazai zsidóságot, hogy nagyobb hazaszeretettel, fokozott önfeláldozással mutasson példát arra, hogy ők legalább is vannak az országnak olyan hasznavehető polgárai, mint azok, akik máról-holnapra a konjunktúra-politikának talaján állva akarják nem a nagy egész, hanem a részletérdekeket diadalra juttatni.

Mi, mikor az egész világgal harcban állunk, nem engedhetjük meg magunknak azt a luxust, hogy egymással is verekedjünk. Mit látunk itt hazánkban? 18 és félmillió magyarság, fájdalom, 8 millióra csökkent, amelynek jórésze ma is megszállott területen lakik. Ha azt keressük egymás között, hogy ki imádja az istenét feltett, vagy levett kalappal, vajjon szolgálatot teszünk-e ennek az országnak? Én nyíltan bevallom és hirdetem, hogy keresztény alapon állok és csak a tökéletes keresztény-kurzus irányát tartom egyedül kivihetőnek. Nem csinállok belőle titkot, hogy a keresztény-kurzusnak bizonyos tekintetben nagyobb kidomborítását kívánom a jövőre, mint a múltban volt. De ez nem abból fog állni, hogy egymást letiporni igyekezzünk, hanem abból a nemes versenyből, amikor a kereszténység eltanulja azokat a tulaj-

donságokat a zsidóságtól, amelyek hasznosak és nem lesz köztünk más különbség, mint az, hogy ebben a nemes versenyben ki tud ennek a szerencsétlen országnak nagyobb hasznot és nagyobb dicsőséget szerezni. En más megkülönböztetést sem mint magyar, sem mint ember nem tudnék soha polgártársaim között tenni, mint azt, hogy ki lehet egy nemzetnek nagyobb hasznára, vagy ki vét az ellen nagyobbat.

(Az ország talpraállítása.)

Most kinnt vannak államférfiaink Franciaországnak egy ránk nézve, azt hiszem, nagyon szomorú emlékü városában, Neuillyben. Szent meggyőződése, anélkül, hogy izgatni akarnék ezuttal, hogy nem Neuillyben fog eldőlni Magyarország sorsa. Ez pillanatnyi rossz élmény, melyből fel fogunk, mert fel kell ébrednünk, de hogy ez az ébredés országunkra nézve jó legyen, ne keserű csalódásokat hozzon, az egyedül itt ebben az országban fog eldőlni és nem a hecc-politikában, hanem az egymás megértésében, az emberszeretben. (Lelkes-éljenzés és taps.) Nem kardcsörtetéssel fogjuk ezt az országot megmenteni, hanem a becsületes békés munkával. (Igaz! Ugy van!) Az a kérgestenyű munkás és a fáradt, agyonéhezett dolgozó tisztviselő a maga becsületes munkájával fog vonzóerőt gyakorolni azokra a részekre is, amelyeket most igyekeznek tőlünk elszakítani. De ha azt látják azok a részek, amelyeket tőlünk most elválasztani akarnak, hogy ebbe az országban csak visszavonás, csak a rend felbontása, az egymás elleni uszítás győzött, vajjon lesz-e vonzóerő, amely ezen részek visszacsatolását előmozdítja?

A nagy emberi kultúrában minden ember csak annyit ér, amennyit a nagy egész szempontjából tud érvényesíteni. Fokozottan áll ez a nemzetekre. Ha a magyarság továbbra is megmaradná, egymás iránti visszavonásban fog tűnődölni, vajjon meg szerezheti-e a nagy nyugati népek rokonszenvét? Azt az irtóztos ragalmi hadjáratot, amelyet ellenségeinknek ötvenéves aknamunkájával sikerült ellenünk elhítni a külföldön, a mi becsületes munkánkkal igyekezzünk mielőbb elenyészíteni a jövő Magyarországot biztosabb alapokra fektetni. A függetlenségi politikának éppen ez a nagy érdeme, hogy nem egy társadalmi réteg, nem egyes felekezetek érdekeit képviseli, hanem az egységes nagy magyarságnak összes érdekeit egybe vannak benne foglalva. Vajjon Kossuth Lajos hirdetői-e felekezeti viszálykodást, békétlenkedést, az osztály- és érdekképviselések közötti megkülönböztetést, vagy azt hirdette, hogy tartsunk össze a végveszedelmek legnagyobb csapásaiban? Soha Magyarország ezeréves fennállása alatt olyan szerencsétlen viszonyok között nem volt, mint a jelenlegi helyzetben. És ha most nem tudunk erre a magaslatra emelkedni, akkor nem fogjuk tudni ezt a szerencsétlen országot a további katasztrófától megmenteni.

(Visszaélés a keresztény eszmével.)

Engedjék meg, hogy nagyon röviden foglaljak össze a most divatosá vált kereszténykurzussal. Én magam öskeresztény vagyok, de a keresztény szónak igazi és ősi, nem az 1919. és 1920-iki értelmezésében. Abban az értelemben, amelyben azt Krisztus urunk és a vérző lábakkal járó apostolok hirdették. Azt tudják önök, hogy minden gyakorlati politikának és minden kormányzatnak megvan a maga hátrányos oldala is. Mikor egy jelölt feláll a választópolgárok előtt, mennyi minden jóval megvan a kosara terhelve, mind a kisiparost, mind a kereskedőt, a tisztviselőt teszi boldoggá, hiszen számítani kell arra, hogy választói rokonszen-

vét megnyerhesse. Mi következik azután: a mézeshelek utáni kiábrándulás. Pláne most, amikor az ország ebben a szerencsétlen helyzetben van. Mikor a népbiztosok kifosztották és az innen rabolt pénzeket — amint biztos értesülésem van róla — külföldi vállalatokat alapítanak és megakadályozzák még annak az országnak konszolidációját is, amely őket befogadta. A mostani kormányzatból is ki fogunk ábrándulni, noha a kormány nem tehet róla.

Egy rossz béke előtt állunk. Ezt a békét meg kell kötnünk, le kell nyelnünk, ez ellen hiába rugkapalódzánk, mert az egész világgal szemben 8 millió magyar nem fogja kivívni a maga még olyan nagy igazságát sem. Mi következik be azután? Elhinnék, hogy az adót le fogják szállítani? Az az adó sohasem lett kisebb, mindig csak nagyobb. Itt vagyunk egy körülbelül ötvenmilliárdos adóssággal a nyakunkon, amelynek jórészt ennek a szerencsétlen 8 millió magyarnak a nyakába fogják sózni. Hiszik önök, hogy a paprikát lehet olyan drágán eladni, hogy ebből az újabb adóterheket fedezni lehetne. Olyan súlyos adóterheket kell behozni, amely megbénítja nemcsak az iparosokat, kereskedőket, de a gazdákat, (Közbekiáltás: A nagybirtokosokat is!) igen a nagybirtokost is. Mert én voltam a parlamentben egyike azoknak, akik állandóan sürgették a nagybirtokok nagyobb mérvű megadóztatását, mert igazságtalannak tartottuk, hogy épp a kisbirtok súlyosabban legyen megterhelve, mint a nagybirtok, a gazdag ember a közjólélmekhez nagyobb összeggel kell, hogy hozzájáruljon. A fázás, éhezés, ezek mind olyan dolgok, amelyek ódiumát a mostani kormányzatnak kell akaratlanul is elviselnie. Gondolkozzunk józan ésszel, mert a politikában egyszer-mászor így is lehet, ne mindig kortesfogásokkal, mert ez keserű csalódással és késő ébredéssel jár. És mindezt csinálják az ugynevezett kereszténykurzus jelszava alatt. Én mint keresztény ember, tiltakozom az ellen, hogy ez mind kereszténykurzus alatt történjék. Vigyáznunk kell arra, hogy le ne járassuk a kereszténykurzust, mert akkor nemsokára odajutunk, hogy a jeruzsálemi rabbit kell idehozni miniszterelnöknek, mert a kereszténykurzus egészen lejártná magát. Ártatlanul, büntetlenül nem lehet kormányozni. Keserű dolgok ezek, amelyeket elmondottam, de én is féltve őrzöm a kereszténykurzust és higgyék el, legalább annyi felelősséggel tartozom annak a kereszténykurzusnak, mint azok, akik azt állandóan hangoztatják.

(Az államforma, a forradalom.)

Szeged nem érezte annyira a kommunizmust saját bőrén, mint a vörös ország. A nemzeti hadsereg mielőbb be fog vonulni Szegedre, hogy biztosítsa a rendet és ha kell tisztogasson, de mindig szem előtt tartva, hogy igazságtalanságokat el ne kövessen.

Ami az államformát illeti, legtökéletesebb emberi közületnek a köztársaságot tartja, de nálunk ez kivihetetlen. A közelmúlt tapasztalatai egyenesen monarchistává tették. A szabad királyválasztás joga visszazárt a nemzetre.

Az októberi forradalom elkerülhetetlen volt, a katonák és az itthonlevők végső elkeseredéséből fakadt. A forradalmat nem egy-két ember csinálta Budapesten, ezt a történelem elháríthatatlan konzekvenciái és eseményei vonták maguk után. Fájlatja, hogy a forradalom nem abban a nemzeti jegyben folyt le, amelyben akarták. Az októberi forradalom nem is revolúció, hanem evolúció, fejlődés volt a nemzet önállósága és szabadsága felé. Amikor egyes politikusok a külföldön bujdostak, vagy idehaza meglapultak, ő személyével és existenciájával fedezte a polgári és hazai érdekeket. Egypár barátjával már decemberben kitessékelte a

KENDERESI GYÖRGY
GAMBRINUS-BÜFFÉ

◊ csemege- és élelmiszer-csarnoka ◊

Szeged, Feketesas-u. (Keleti-palota.) Telefon 836.

Meleg tizórai, választékos ebédek és vacsorák, finom felvágottak, sült malacok, libamáj és töpörtő, sajt, vaj, tojás, sütemények, gyümölcsök, borok, pezsgők, likőrök, sör.

Szolid, tiszta és figyelmes kiszolgálás!